

12.8.2025

Diaarinro VN/25123/2024

Ennallistamissuunnitelman valmistelun teemaryhmän 1 Maa- ja sisävesiluontotyytit, lajien elinympäristöt sekä virtavedet ja tulvatasanteet (Artiklat 4 ja 9)

Kokous 10

Aika: Tiistai 12.8.2025 klo 12.30–16.00

Paikka: Eteläesplanadi 4, sali 9 /Teams

Paikalla: Mikko Kuusinen (pj), Hanna-Leena Keskinen, Turo Hjerpe, Esko Hyvärinen, Iris Mäntylä, Olli Ojala, (ympäristöministeriö), Katja Matveinen (varapj), Antti Leinonen, Antti Parjanne, Janne Pitkänen, Ville Schildt, Jouni Tammi, (maa- ja metsätalousministeriö), Mari Annala, Mats Godenhielm, Antti Sallinen, Anna Suuronen, sihteeri Marita Arvela, sihteeri Aija Kukkala (Suomen ympäristökeskus), Sakari Sarkkola (Luonnonvarakeskus), Santtu Kareksela (Metsähallitus Luontopalvelut), Lauri Karvonen (Metsähallitus Metsätalous Oy), Pirkko Siikamäki, Marja-Liisa Pitkänen (ELY-keskus), Riikka Salomaa (Suomen metsäkeskus), Jarkko Nurmi, Mari Lyly (Suomen riistakeskus), Maija Häggblom (Ahvenanmaan maakuntahallitus)

Poissa: Hannu Lehtonen (Metsähallitus Metsätalous Oy), Pauliina Louhi (Luonnonvarakeskus), Arto Sorri (Suomen metsäkeskus), Raisa Tiilikainen (Metsähallitus Luontopalvelut), sihteeri Raisa Nikula (Luonnonvarakeskus)

1. Kokouksen avaus ja asialistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.35. Asialista hyväksyttiin.

2. Syksyn kokouskäytännöistä

Keskusteltiin kokouskäytännöistä. Todettiin, että tiivistetään kokousmuistioita (päätökset mukaan, mutta ei keskustelua, paitsi jos kommentoija erikseen pyytää kirjaamaan kommenttinsa), jotta sihteerien resursseja voidaan jatkossa kohdentaa enemmän teemaryhmän työn tukemiseen ja ennallistamissuunnitelman edistämiseen. Vaikka teemaryhmä 1:n syksyn kalenteri on tiivis, silti on mahdollista, että syksyille tulee vielä joitakin lisäkokouksia. Kokoukset pidetään Teams-kokouksina.

3. Lakihankkeen esittely (Iris Mäntylä)

Iris Mäntylä esitteli teemaryhmälle ennallistamissuunnitelman lainsäädäntöhanketta (liite 1). Lainsäädäntöhanke toimii yhteistyössä teemaryhmien kanssa.

Lainsäädäntö on osa ennallistamisen keinopalettia. Yksi keskeisimpiä osioita lainsäädäntöhankkeessa on heikentämättömyysvelvoite. Sen soveltamiseen liittyy useita erilaisia kysymyksiä tulkintaan ja täytäntöönpanoon liittyen. Ennallistamisasetuksen toimeenpano edellyttäne todennäköisesti erilaisia lainsäädäntömuutoksia.

4. Pienryhmien tilannekatsaukset ja lisäohjeet sekä palaute

Hyvän tilan tavoitteiden laskennan periaatteet

Hanna-Leena Keskinen esitteli pienryhmätyössä nousseita huomioita liittyen hyvän tilan tavoitteiden laskentaan ja sen periaatteisiin (liite 2). Sen jälkeen aiheesta käytiin teemaryhmässä keskustelua.

Myös suotuisalla suojelutasolla olevilla luontotyypeillä on ei-hyvässä tilassa olevaa pinta-alaa. On ollut epäselvää, miten suotuisalla suojelutasolla olevia luontotyypejä huomioidaan laskettaessa ennallistamistavoitteita artikla 4(1) mukaisesti. Haaste korostuu kallioiden ja dyynien ryhmän kohdalla, jossa suotuisalla suojelutasolla olevat luontotyypit dominoivat ei-hyvässä tilassa olevan kokonaispinta-alan osalta. Komissiolta on hyvä saada vahvistus tästä tulkinnasta syksyn aikana.

Keskinen teki esityksen, jonka mukaan luontotyyppien ei-hyvässä tilassa olevaan pinta-alaan lasketaan nyt tehtävässä valmistelutyössä kaikki ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala, myös suotuisalla suojelutasolla olevien luontotyyppien ei-hyvässä tilassa oleva pinta-ala. Pienryhmissä on hyvä kuitenkin tarkastella ensisijaisesti epäsuotuisalla suojelutasolla olevien luontotyyppien toimia ja priorisoida ne ennallistamissuunnitelmassa.

Luontodirektiivin raportoinnissa on ohjeena, että 90 % luontotyyppin kokonaispinta-alasta riittää siihen, että rakenne ja toiminta voidaan tulkita olevan suotuisalla tasolla. Jos luontotyyppin pinta-ala luontodirektiivin raportoinnissa poikkeaa ennallistamissuunnitelmassa ilmoitetusta tavoitepinta-alasta, poikkeama on selitettävä ennallistamissuunnitelmassa.

Päätettiin, että jokaisen pienryhmän tulee tehdä laskelma samoin perustein: laskemalla 30 % kaikesta luontotyyppiryhmän ei-hyvässä tilassa olevasta pinta-alasta sekä 60 % ja 90 % kaikesta ei-hyvässä tilassa olevasta pinta-alasta. Tämä laskelma on hyvä olla olemassa, vaikka ryhmä esittäisikin tästä poikkeavaa ehdotusta työnsä tuloksena.

Luontotyyppien päällekkäisyys

Luontotyyppien keskinäisestä päällekkäisyydestä käytiin keskustelu. Päällekkäisyydestä ei ole olemassa luotettavia aineistoja. Joistain luontotyypeistä on mahdollista antaa karkeita pinta-ala-arvioita, paljonko luontotyypeillä on keskenään päällekkäisyyttä. Esimerkiksi suopienryhmässä asiasta on keskusteltu. Luontotyyppien päällekkäisyydestä ei ole komission ennallistamissuunnitelmaa koskevissa ohjeistuksissa toistaiseksi mainintoja.

Vaikutusten ja kustannusten arvioinnin kannalta pinta-alojen päällekkäisyyden arviointi on tärkeää. Vaikka eksakteja lukuja ei saadakaan, olisi tärkeää pystyä arvioimaan päällekkäisyyttä. Päällekkäisyyksiä on jonkin verran arvioitu suojelualueilla.

Päällekkäisyyttä syntyy myös toimenpiteiden kautta eli samat toimenpiteet vaikuttavat useampaan luontotyyppiin tai luontotyyppiryhmään.

Pienryhmien tilannekatsauksia

- Antti Leinonen esitteli suopienryhmän työskentelyä ja ensimmäisiä, alustavia laskelmia luontotyyppien tavoitepinta-aloista. Suoluontotyypeillä ennallistamisessa huomioitavaa on mm. se, että toimenpidealue voi itsessään olla melko pienikin, mutta vaikutusalue suuri (koko suon valuma-alue). Metsähallituksen luontopalvelujen ennallistamisen tavoitepinta-alat voivat toimia hyvänä lähtökohtana pienryhmien tarkasteluihin. Kustannusten yhteydessä on puhuttu usein toistaiseksi vain toteutuskustannuksista. Kustannuksia voi muodostua muustakin.
- Turo Hjerppe esitteli meri- ja sisävesiluontotyyppien pienryhmän työskentelyä. Keskeisimmät haasteet liittyvät ensisijaisesti sisävesien tilan parantamiseen ja valittaviin toimenpiteisiin.

- Marja-Liisa Pitkänen kertoi, että niittyluontotyyppiryhmän pienryhmätyöskentely on myös käynnistynyt.
- Mikko Kuusinen kertoi metsäluontotyyppien pienryhmän työskentelyn tilanteesta. Luken johtama Luhti-hanke on tuottamassa tietoa laajapinta-alaisista metsäisistä luontotyypeistä.
- Hanna-Leena Keskinen esitteli kallio- ja dyyniluontotyyppien ryhmän sekä tunturiluontotyyppiryhmän valmistelua. Keskinen valmistelee esityksen kallio- ja dyyniluontotyyppiryhmän osalta ja hän vie ehdotuksen luontotyyppiryhmää tunteville luontotyyppiasiantuntijoille. Tämän jälkeen esitys tuodaan teemaryhmän yhteiseen käsittelyyn. Tunturiluontotyyppien osalta tehdään myös erillinen esitys teemaryhmän käsiteltäväksi.
- Esko Hyvärinen kertoi, että lajit-pienryhmä ei ole vielä aloittanut työskentelyä. Terhi Rytteri Sykestä tulee asiantuntijasihteeriksi lajit-ryhmään. Lajit-pienryhmän työ on riippuvainen muiden työryhmien työstä. MMM on tilannut Lukesta riistalajien osalta esiselvityksen ennallistamissuunnitelman valmisteluun.
- Jouni Tammi kertoi, että jokiesteet-pienryhmä on kokoontunut yhden kerran ja työ on käynnistymässä nyt tiiviimmin. Luken ja Syken Kuohu-hanke tuottaa tietoa, jota voidaan hyödyntää pienryhmän työssä.

Yleisiä huomioita ja keskustelua pienryhmien työskentelystä:

Puheenjohtaja kannusti pienryhmiä kirjaamaan ylös pienryhmätyössä nousevia kysymyksiä pohdittavaksi yhteisesti koko teemaryhmän kanssa.

Puheenjohtaja muistutti SOVA-toimenpidekorttien täyttämisestä, joka on myös pienryhmien tehtävänä. Työdokumentissa on suora linkki SOVAan. Muistutettiin myös, että sekä pienryhmillä että eri teemaryhmillä voi olla samoja toimenpiteitä.

5. Seuranta (TR1 teemakokonaisuuden kannalta) (Iris Mäntylä)

Iris Mäntylä kertoi ennallistamissuunnitelman ad hoc seurantaryhmän työn käynnistymisestä (liite 3). Seurantaryhmän tavoitteena on tukea teemaryhmiä sekä teemaryhmä 1:n pienryhmiä ennallistamisasetukseen liittyvien seuranta-asioden ja toimenpiteiden suunnittelussa. Luontotyyppien lisäksi myös lajien elinympäristöjen seuranta on oleellinen osa ennallistamissuunnitelman toimeenpanoa.

6. Muut asiat

Ei muita asioita.

7. Seuraava kokous

Seuraava kokous pidetään 2.9.2025.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.30.

Liitteet:

- Liite 1. Teemaryhmä 1 esitys_lakihanke.pdf
- Liite 2. Hyvän tilan tavoitteiden laskemisen periaatteet.pdf
- Liite 3. Teemaryhmä 1 esitys_seuranta.pdf